

Dyrkning af juletræer i Californien, USA

Af Jens Søgaard Jacobsen, Pyntegrøntsektionen

USA er en stor nation med store forskelle mellem staterne. Dette gælder også indenfor juletræsdyrkingen.

Californien skiller sig ud ved generelt at have et meget varmt og tørt klima. Dette indskrænker artsvalget til juletræsdyrking meget. I den nordlige del ved kysten og i bjergene er der imidlertid et klima, som tillader mere variation i artsvalget.

En stor del af produktionen i Californien sker nær byerne på mindre fæld-selv steder. Choose and Cut'erne, som de kaldes, supplerer ofte deres egne arter - primært radiatafyr - med de såkaldte True Firs: nobilisgran, concolorgran og grandis, samt evt. nogle douglasgraner. Alle disse arter kommer typisk fra North West regionen: Oregon eller Washington.

Træarter

Hovedtræarten i Californien er radiatafyr. I de tørre egne er den den eneste træart, der kan gro - ofte endda kun med kunstig vanding.

Radiatafyrren er for en dansker en utrolig fascinerende træart. Den stammer fra Monterey halvøen, syd for San Francisco. Deraf det amerikanske navn, Monterey Pine.

I dette område har den nogen særlig imponerende vækst. Men den er blevet eksporteret til hele den tropiske og subtropiske verden som vedproducent. Specielt i New Zealand er der sket en genetisk udvælgelse, som har gjort radiataen til en overlegen tømmerproducent.

Fra New Zealand er radiataen blevet ført tilbage til Californien. Her har den nu vist sig som en hurtigtvoksende juletræstræart.

Radiataen kan sætte ca. tre grenkranse om året. I løbet af to år efter plantning af den enårige plante har træet således nået målhøjden på 6-7 fod (godt mandshøjde). Herefter går der et år med sabling (afhugning af grene) og udfyldning, så det rette fyldige træ opnås.

Det er meget vigtigt at benytte det rette genetiske materiale. Dermed får man den rigtige afstand mellem grenkransene, uden at være nødt til at skære topskuddet tilbage for at fremprovokere en ny grenkrans. Allerede tre år efter plantning har man således et salgsklart træ.

Juletræsidealet i USA er et meget tæt og meget fyldigt træ. Der bruges mange for-

Fig. 1. Billedserien viser hvor meget formklipping og formhugning kan ændre træets udseende. Træet til venstre har et traditionelt look, træet i midten et naturligt look, mens træet til højre er fuldkommen tæt og helt i overensstemmelse med den generelle opfattelse af god smag i USA.

skellige træarter til juletræsproduktion: fyrretræer, cypresser, graner, douglasgraner, ædelgraner og flere andre - i Californien f.eks. det californiske kæmpetræ (*Sequoiadendron giganteum*).

Skadevoldere

Da radiatafyrren er den dominerende træart i Californien, er det klart, at de fleste dyrkningsmæssige problemer også er knyttet til denne art.

Det største problem er forekomsten af en rustsvamp kaldet Western Gallrust. Rustsvampen laver galler på fyrrens grene eller stamme, som resulterer i misvækst og grendød.

Gallerne modner i perioden februar til juni, og derved frigives en sværm af nye svampesporer, der så kan angribe nye skud under de rette fugtighedsforhold. Rustsvampen har stor betydning, fordi den let kan inficere en stor del af træerne.

Svampen kan bekæmpes ved forebyggende sprøjtninger hver 14. dag, men de fleste producenter finder de hyppige sprøjtninger uoverkommelige. De foretager i stedet sanerende indgreb ved de første tegn på misvækst.

Fig. 2. Radiata fyr 2 år fra plantning. Radiata fyr af en velegnet proveniens sætter grenkranse med den rette afstand, ialt ca. tre grenkranse om året. Dette træ mangler således blot lidt formhugning det sidste år for at opnå den rette tæthed.

Fig. 3. Den hurtige vækst kan give stabilitetsproblemer. Dette træ er væltet af regn og blæst, og det skal nu pindes op til en pæl.

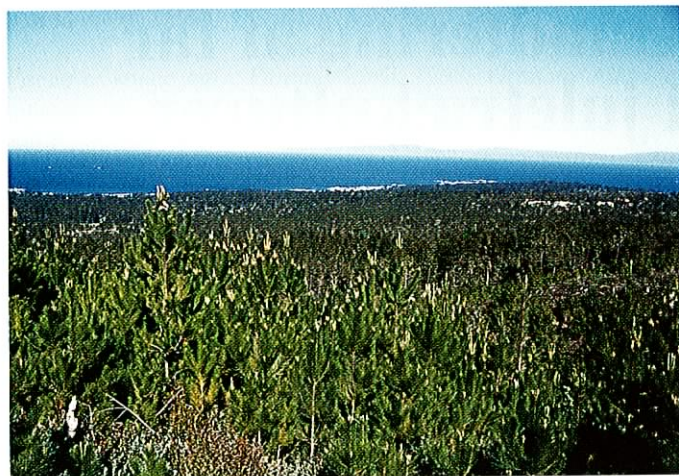

Fig. 4. Radiata fyrren vokser naturligt på Monterey halvøen i Californien, og her ser den ikke ud af noget specielt.

Hvis der er galler på grenene, klippes de af. Man satses på, at det hul, som grenen efterlader, kan fyldes ud. Hvis gallerne derimod sidder på stammen, må træet lade livet.

Nogle producenter vælger at tage en

omdrift med andre træarter for på denne måde at nedbringe smittetrykket fra rustsvampen.

Nogle producenter har problemer med angreb af spindemider. Flere af de besøgte producenter havde tidligere bekæmpet spindemiderne med pesticider.

En af dem beskrev, hvordan han tidligere havde været nødt til at anvende større og større doseringer for at slå spindemiderne ihjel. Da det anvendte middel medførte, at kulturen skulle lukkes for færdsel i en måned, havde han taget mod til sig og helt undladt sprøjtning mod spindemiderne.

Det har efterfølgende vist sig, at angrebene af spindemide går i sig selv igen efter en uges tid. Det er kun enkelte træer, der rammes meget hårdt.

I den sydlige del af Californien optræder desuden møl, hvis larvestadie begravner skudspidserne (Pine Tip Moth). Producenterne holder et vågent øje med bestandsudviklingen ved hjælp af feromonfælder (fælder hvor møllene fanges ved hjælp af limplader og duftstoffer, der tiltrækker møllene).

Sprøjtningen sker således kun, når en bestemt skadestærskel er overskredet, og der derefter er gået 200 graddage. Bekæmpelsen bygger således på et solidt kendskab til møllets biologi.

I Los Angeles området optrådte i 94 pludselig en rodbille, der spiste bark og vækstlag lige over jordoverfladen på fyrrene. Billerne blev overvåget og fanget i feromonfælder. En forebyggende bekæmpelse skete ved at smøre en blanding af lim og lakrids på rodhalsen.

Man må antage, at lakridsen virkede som repellent. Måske kan den danske brune

snudebille, som optræder på granafdrifter, bekæmpes på lignende vis.

Choose and Cut

Fæld-selv farmene i Californien er alle vældig spændende at besøge.

Juletræsfarmerne betragter sig selv som underholdningslandmænd, der sælger en oplevelse. Rigtig mange forsøger at skabe en atmosfære omkring deres juletræssalg, som skal virke hyggelig, familær og børnevenlig.

Nogle af midlerne er f.eks. køreture i hestevogn, halmballelabyrinth, græskar hoppeborg og udsmykning. De fleste farmere har udvidet deres produktsortiment, således at de også har fældede træer fra Oregon eller Washington.

Mange kan også lave træer med kunstig sne, hvorved salgsprisen kan fordobles. Hertil kommer et evt. julemarked med diverse julepynt til træet og huset.

I disse år er det almindeligt, at fæld-selv farmere forsøger at trække flere faste kunder til ved at lave et græskarmarked i forbindelse med Halloween - Allehelgens Dag (mindedag for alle den katolske kirkes helgener, fejres 1. november).

I USA er der tradition for, at alle børn skal skære deres eget græskarhoved og sætte lys i det til Halloween. Græskarsalget kombineres med muligheden for, at folk kan reservere deres eget juletræ og betale for det.

For fæld-selv farmere er dette blot en af måderne at få flere folk til at komme og stifte bekendtskab med farmen. Mange farmere ser også skoleklassebesøg som en mulighed for at kombinere forretning, reklame og generel PR for „Real Trees“.

Fig. 5. Når radiata fyrren dyrkes på grænsen til Mexico er vanding (her med drypvanding) nødvendig året rundt. Bemærk at træet på nordsiden på grund af beskeden soltilgang (eller forkert formhugning) har en meget dårlig grenudvikling.

